EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

رسالة في الدعوة إلى الله

Risālah fī al-daʿwah ilā Allāh

Chemarea la Allah
Principii, mijloace și conduită

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Chemarea la Allah: principii, mijloace și conduită

رسالة في الدعوة إلى الله

Risālah fī al-daʿwah ilā Allāh

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: رسالة في الدعوة إلى الله
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Fundația Shaykh Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn. Text arab: Islamenc, confruntat cu ediția tipărită din 1428 H.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

1 Obligativitatea chemării la Allah Preaînaltul și virtutea ei 1
2 Mijloacele chemării la Allah și felul în care se face 10
Primul fel 10
Al doilea fel 10
Al treilea fel 10
3 Domeniul chemării la Allah 16
4 Însușirile și faptele pe care trebuie să le aibă cel care cheamă .. 18
1. Sinceritatea față de Allah Preaînaltul în lucrarea sa 18
2. Să creadă că, prin chemarea la Allah Preaînaltul, este moștenitorul Profetului său Muḥammad ﷺ în răspândirea Sunnei și a călăuzirii sale 21
3. Să fie statornic în chemarea la Allah Preaînaltul, ferm pe picioarele sale, astfel încât greutățile să nu-l clatine și deznădejdea să nu-l zdrobească 21
4. Să rabde și să stăruie în răbdare 22
5. Să urmeze calea înțelepciunii în chemarea la Allah 22
Prima etapă 24
A doua etapă 24
A treia etapă 25
6. Să cunoască legea lui Allah la care cheamă și starea sufletească, știința și faptele celor pe care îi cheamă 26
7. Să aibă o măsură mare de religiozitate și purtări frumoase .. 27
8. Să aibă demnitate în înfățișare, în vorbă și în faptă, fără asprime 30
5 Cauzele reușitei chemării 31
2. Chemarea să aibă sprijin din partea celor care dețin autoritatea în stat 32
Indice 37

Introducere

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Laudă lui Allah! Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne căim înaintea Sa. Căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care îl lasă să rătăcească nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, Care nu are asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra sa, asupra familiei și companionilor săi și asupra celor care îi urmează cu bunătate până în Ziua Judecății![1]

Acestea fiind spuse:

Chemarea la Allah Preaînaltul este o îndeletnicire măreață și o treaptă înaltă, căci ea este îndeletnicirea celor aleși dintre făpturile lui Allah Preaînaltul: nobilii trimiși și urmașii lor bine călăuziți, care i-au urmat în cunoașterea adevărului, în punerea lui în practică și în chemarea la el. Ni se cuvine, așadar, să ne dedicăm eforturile acestei îndeletniciri și să ne străduim în ea așa cum se cuvine, fiind sinceri față de Allah și urmându-l pe Trimisul Său Muḥammad ﷺ, pentru ca strădania noastră să fie răsplătită și primită.

Acestea sunt câteva cuvinte despre această îndeletnicire, pe care le-am rânduit în capitolele următoare:

Capitolul întâi: obligativitatea chemării la Allah și virtutea ei.

1 Shaykhul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a scris această lucrare cu prilejul participării sale la Conferința mondială pentru îndrumarea chemării la Islam și pregătirea celor care o transmit, desfășurată la Universitatea Islamică din Medina în perioada 24–29 Șafar 1397 H.

Capitolul al doilea: mijloacele chemării la Allah şi felul în care se face.

Capitolul al treilea: domeniul chemării la Allah Preaînaltul.

Capitolul al patrulea: însuşirile şi faptele pe care trebuie să le aibă cel care cheamă.

Capitolul al cincilea: cauzele reuşitei chemării.

Allah este Cel Care dă izbândă.

Autorul

1 Obligativitatea chemării la Allah Preaînaltul și virtutea ei

في وجوب الدّعوة إلى الله تعالى، وبيان فضلها

Chemarea la Allah Preaînaltul este o chemare la bine și la adevăr, căci este o chemare la dreptate și binefacere, la ceea ce cer firile sănătoase, socotesc frumos mințile curate și primesc cu liniște sufletele neprihănite.

Ea este o chemare la credința în Allah Preaînaltul și la orice crez sănătos, în care inima își găsește liniștea și prin care pieptul se deschide. Este o chemare la recunoașterea unicității lui Allah în domnia Sa, în dreptul Său exclusiv la adorare, în numele și atributele Sale. Este o chemare la certitudinea că El, Cel Slăvit, este Unic în domnia Sa, fără asociat: nimeni nu creează, nu cârmuiește și nu dispune în mod absolut de acest univers decât Allah, Unicul. Prin această certitudine încetează atașamentul inimii față de altcineva decât Allah Preaînaltul, iar teama, nădejdea și încrederea se îndreaptă numai spre Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Este o chemare la certitudinea că nimeni nu hotărăște asupra robilor și nu judecă între ei decât Allah, Unicul, prin cele pe care le rânduiește și legiuirile pe care le pogoară. Prin această certitudine încetează căutarea judecății în altceva decât legea lui Allah și este respinsă orice judecată care contrazice judecata lui Allah și a Trimisului Său. Căci orice judecată potrivnică acesteia este nedreptate și falsitate, al cărei rezultat este stricarea ținuturilor și a oamenilor.

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾

Și cine este mai bun decât Allah în judecată, pentru un neam care are certitudine?

Coran, 5:50

Prin această certitudine, robii se supun hotărârilor religioase ale lui Allah și le pun în practică așa cum a voit El, fie că se potrivesc dorințelor lor, fie că li se împotrivesc. Tot astfel, ei sunt supuși hotărârilor Sale asupra sorții: hotărârea Sa se împlinește asupra lor și ei îi sunt supuși, fie că sunt mulțumiți cu aceasta, fie că o detestă.

﴿أَفَغَيْرَ دِينِ ٱللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُۥٓ أَسْلَمَ مَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾

Oare altă religie decât a lui Allah doresc ei, când Lui I s-au supus toți cei din ceruri și de pe pământ, de bunăvoie sau fără voie, și la El vor fi întorși?

Coran, 3:83

Chemarea la Allah Preaînaltul este o chemare la adorarea numai a lui Allah, cu credință și certitudine că nimeni în afară de El nu este vrednic de adorare: nici înger, nici profet, nici apropiat al lui Allah și nici altcineva. Căci numai Allah este Creatorul, astfel încât numai El trebuie să fie adorat.

Chemarea la Allah este o chemare la credința neclintită în toate numele și atributele stabilite pentru Allah Preaînaltul prin Cartea lui Allah sau prin Sunnah Trimisului Său ﷺ. Toate sunt atribute reale, statornicite pentru El în felul care I se cuvine, fără răstălmăcire, fără negare, fără a preciza cum sunt și fără asemănare cu făpturile:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

Nimic nu este asemenea Lui și El este Cel Care aude totul, Cel Care vede totul.

Coran, 42:11

Chemarea la Allah Preaînaltul este o chemare la urmarea căii drepte, calea celor asupra cărora Allah Și-a revărsat binefacerea: profeții, cei cu adevărat credincioși, martirii și cei drepți. Este calea lui Allah, pe care El a rânduit-o robilor Săi, care duce la El și îndreaptă treburile religiei și ale vieții lor lumești.
Prin această urmare sunt curmate căile inovației, pe care inițiatorii lor se declară unii pe alții rătăciți, iar dorințele îi îndepărtează, dezbinați, de religia lui Allah. Ei urmează altceva decât le-a poruncit Stăpânul lor prin cuvintele Sale:

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِى مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّىٰكُم بِهِۦ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

Aceasta este calea Mea dreaptă. Urmați-o și nu urmați căile care vă despart de calea Lui! Aceasta v-a poruncit El, pentru ca voi să fiți evlavioși.

Coran, 6:153

Și cad în dezbinarea de la care Allah i-a oprit, când Cel Slăvit spune:

﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِۦٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓ ۖ أَنْ أَقِيمُوا۟ ٱلدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا۟ فِيهِ﴾

El v-a legiuit din religie ceea ce i-a poruncit lui Nūḥ, ceea ce ți-am revelat ție și ceea ce le-am poruncit lui Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā: să statorniciți religia și să nu vă dezbinați în ea.

Coran, 42:13

Chemarea la Allah Preaînaltul este o chemare la purtări nobile, la fapte frumoase, la păstrarea drepturilor și la statornicirea dreptății între oameni, dându-i fiecăruia dreptul său și așezându-l la locul care i se cuvine. Astfel se înfăptuiesc frăția și iubirea dintre credincioși și se statornicesc siguranța deplină și rânduiala desăvârșită în cadrul legii lui Allah, Cel Slăvit și Preaînalt. Se risipesc toate purtările josnice, faptele rele și rânduielile neștiinței, izvorâte din legile născocite de oameni și din crezurile false. Sunt umiliți toți cei care le pun în practică, îi cheamă pe oameni la ele și vor să-i abată pe robii lui Allah de la calea Sa spre ele.

Pentru acestea și pentru de multe ori mai multe foloase și îndepărtări ale răului, chemarea la Allah Preaînaltul are un loc măreț în Islam. Cei care o împlinesc sunt, în această privință, moștenitorii nobililor trimiși. Textele Cărții și ale Sunnei au poruncit-o și au arătat virtutea ei:

Allah Preaînaltul i-a spus Profetului Său ﷺ:

﴿لِّكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ ۖ فَلَا يُنَٰزِعُنَّكَ فِى
ٱلْأَمْرِ ۚ وَٱدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ﴾

Fiecărei comunități i-am rânduit un ritual pe care ea îl împlinește. Să nu se certe cu tine în această privință! Cheamă la Domnul tău! Tu ești pe o călăuzire dreaptă.

Coran, 22:67

Cel Preaînalt spune:

﴿وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ ۖ وَٱدْعُ
إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ﴾

Să nu te abată de la versetele lui Allah după ce ți-au fost pogorâte! Cheamă la Domnul tău și nu fi dintre cei care Îi fac asociați!

Coran, 28:87

Cel Slăvit spune:

﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ
إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِۦٓ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰٓ ۖ أَنْ أَقِيمُوا۟
ٱلدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا۟ فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى ٱلْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ

ٱللَّهُ يَجْتَبِىٓ إِلَيْهِ مَن يَشَآءُ وَيَهْدِىٓ إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ وَمَا تَفَرَّقُوٓا۟
إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ
مِن رَّبِّكَ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِىَ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ أُورِثُوا۟
ٱلْكِتَٰبَ مِنۢ بَعْدِهِمْ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ فَلِذَٰلِكَ فَٱدْعُ ۖ
وَٱسْتَقِمْ كَمَآ أُمِرْتَ ۖ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَآءَهُمْ ۖ وَقُلْ ءَامَنتُ بِمَآ
أَنزَلَ ٱللَّهُ مِن كِتَٰبٍ ۖ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ ۖ

El v-a legiuit din religie ceea ce i-a poruncit lui Nūḥ, ceea ce ți-am revelat ție și ceea ce le-am poruncit lui Ibrāhīm, Mūsā și ʿĪsā: să statorniciți religia și să nu vă dezbinați în ea. Greu le este celor care fac asociați ceea ce îi chemi tu să urmeze. Allah alege pentru Sine pe cine voiește și îl călăuzește spre Sine pe cel care se întoarce cu căință. Ei nu s-au dezbinat decât după ce le-a venit știința, din pizmă între ei. Dacă nu ar fi fost un cuvânt mai înainte hotărât de Domnul tău, până la un termen numit, s-ar fi judecat între ei. Cei cărora li s-a lăsat Cartea ca moștenire după ei sunt într-o îndoială tulburătoare față de ea. De aceea, cheamă și rămâi drept, așa cum ți s-a poruncit! Nu le urma dorințele și spune: «Cred în orice Carte a pogorât Allah și mi s-a poruncit să fiu drept între voi.»

Coran, 42:13-15

Cel Preaînalt spune:

﴿وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى ٱلْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ وَلَا تَكُونُوا۟ كَٱلَّذِينَ تَفَرَّقُوا۟ وَٱخْتَلَفُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾

Să fie dintre voi o comunitate care cheamă la bine, poruncește ceea ce este drept și oprește ceea ce este rău! Aceștia sunt cei care izbândesc. Nu fiți asemenea celor care s-au dezbinat și s-au învrăjbit după ce le-au venit dovezile limpezi! Aceștia vor avea o pedeapsă măreață.

Coran, 3:104-105

Cel Preaînalt spune:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّن دَعَآ إِلَى ٱللَّهِ وَعَمِلَ صَٰلِحًا وَقَالَ إِنَّنِى مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ﴾

Și cine are un cuvânt mai frumos decât cel care cheamă la Allah, săvârșește fapte bune și spune: «Eu sunt dintre musulmani»?

Coran, 41:33

În cele două colecții Ṣaḥīḥ se relatează de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că Profetul ﷺ l-a trimis pe Muʿādh în Yemen și i-a poruncit să-i cheme la Islam, la rugăciune și la dania obligatorie. Sahl ibn Saʿd — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ i-a spus lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să

fie mulțumit de el — în ziua de Khaybar: *«Înaintează liniștit până ajungi în preajma lor, apoi cheamă-i la Islam și înștiințează-i despre dreptul lui Allah Preaînaltul pe care sunt datori să-l împlinească în cadrul lui. Pe Allah, dacă Allah călăuzește prin tine un singur om, este mai bine pentru tine decât cămilele roșii!»* Relatat de al-Bukhārī și Muslim.[2][3]

Tamīm ibn Aws al-Dārī — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ a spus: *«Religia este sinceritate și bună sfătuire.»* Am întrebat: *«Față de cine, o, Trimis al lui Allah?»* El a răspuns: *«Față de Allah, de Cartea Sa, de Trimisul Său, de conducătorii musulmanilor și de oamenii de rând dintre ei.»* Relatat de Muslim.[4]

Chemarea la Allah Preaînaltul face parte din sinceritatea față de Allah, Cel Slăvit.

Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul ﷺ a spus:

> *«Cine cheamă la o călăuzire are o răsplată asemenea răsplăților celor care îl urmează, fără ca aceasta să le scadă cu nimic răsplățile. Iar cine cheamă la o rătăcire poartă un păcat asemenea păcatelor celor care îl urmează, fără ca aceasta să le scadă cu nimic păcatele.»*

Relatat de Muslim.[5]

Aceste versete și hadithuri arată obligativitatea chemării la Allah Preaînaltul și virtutea ei, datorită celor care decurg din ea: transmiterea și păstrarea legii lui Allah, dobândirea unor mari

2 Relatat de al-Bukhārī, Cartea daniei obligatorii, capitolul despre luarea daniei de la cei bogați… (1496); și Muslim, Cartea credinței, capitolul despre chemarea la cele două mărturisiri și la rânduielile Islamului (19).

3 Relatat de al-Bukhārī, Cartea luptei și a expedițiilor, capitolul despre virtutea celui prin mâna căruia intră în Islam un om (3009); și Muslim, Cartea virtuților companionilor, capitolul despre virtuțile lui ʿAlī ibn Abī Ṭālib… (2406).

4 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul care arată că religia este sinceritate și bună sfătuire (55).

5 Relatat de Muslim, Cartea științei, capitolul despre cel care întemeiază o practică bună sau rea… (2674).

foloase pentru făpturi în traiul și în întoarcerea lor de apoi, în religia și în viața lor lumească, precum și îndepărtarea unor mari rele de la ei, dacă o primesc și o pun în practică. Allah este Cel Care dă izbândă.

2 Mijloacele chemării la Allah și felul în care se face

في وسائل الدّعوة إلى الله، وكيفيّتها

Prin mijloacele chemării înțeleg căile prin care cel care cheamă ajunge să-și transmită chemarea. Ele sunt de trei feluri, fiecare având un avantaj propriu.

Primul fel

Vorbirea directă: cel care cheamă îi întâlnește pe cei cărora li se adresează și le vorbește față în față, lămurindu-le adevărul lucrului la care îi cheamă, virtuțile lui și roadele sale bune, atât cele văzute, cât și cele făgăduite.

Avantajul acestui fel este că cel care cheamă își dă seama, din expresia fețelor, în ce măsură cei cărora li se adresează primesc chemarea și inimile lor se deschid față de ea. Astfel îi tratează după cum cere starea lor și poate purta un dialog cu ei până când îi aduce la primire și convingere. De obicei, acesta are un efect mai puternic decât mijloacele care urmează.

Al doilea fel

Vorbirea indirectă: precum cea transmisă prin radio.

Avantajul acestui fel este că are o răspândire mai largă și mai cuprinzătoare decât cel de mai înainte, întrucât ajunge acolo unde vorbirea directă nu poate ajunge.

Al treilea fel

Scrierea: prin alcătuirea de lucrări și publicarea în ziare, reviste, afișe și alte mijloace potrivite.

Avantajul ei este că le îngăduie celor cărora li se adresează să înțeleagă lucrul la care sunt chemați citindu-l iar și iar și cercetându-i cu luare-aminte virtuțile și roadele.

Cât despre felul chemării la Allah — adică modul de adresare —, acesta diferă după starea celui chemat. El se află în una dintre trei stări:

Prima: dorește binele și se îndreaptă spre el, însă poate că nu-l cunoaște și îi este ascuns. Pentru acesta este de ajuns simpla chemare.

De pildă, să i se spună: *«Aceasta face parte din cele poruncite de Allah și de Trimisul Său, așadar fă-o!»* Sau: *«Aceasta face parte din cele oprite de Allah și de Trimisul Său, așadar ferește-te de ea!»*

Fiindcă dorește binele și se îndreaptă spre el, va primi și se va supune.

A doua stare: este lipsit de râvnă și leneș în privința binelui sau se îndreaptă cu dorință spre rău.

Pentru acesta nu este de ajuns simpla chemare. Trebuie adăugat un îndemn bun, care să-l încurajeze spre bine și ascultare, să le arate virtutea și urmarea frumoasă și să dea pilde de urmări lăudabile. De asemenea, un îndemn bun care să-l înfricoșeze de rău și nelegiuire, să arate păcatul lor și urmarea rea și să dea pilde despre urmările rele ale nelegiuiților:

﴿ثُمَّ كَانَ عَٰقِبَةَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔواْ ٱلسُّوٓأَىٰٓ أَن كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَكَانُواْ بِهَا يَسۡتَهۡزِءُونَ﴾

Apoi sfârșitul celor care au săvârșit răul a fost cel mai rău, fiindcă au tăgăduit versetele lui Allah și le-au luat în batjocură.

Coran, 30:10

A treia stare: se îndepărtează de bine, se avântă spre rău și aduce argumente în sprijinul acestei purtări.

Pentru acesta nu sunt de ajuns simpla chemare și îndemnul. Trebuie adăugat dialogul purtat în felul cel mai bun: cel mai bun în dezbatere și cel mai bun în lămurirea adevărului, pentru ca

argumentul său să fie înlăturat și calea sa să se dovedească greșită.
La aceste trei stări fac trimitere cuvintele Celui Preaînalt:

﴿ٱدْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِٱلْحِكْمَةِ وَٱلْمَوْعِظَةِ ٱلْحَسَنَةِ ۖ وَجَٰدِلْهُم بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ﴾ ﷺ

Cheamă la calea Domnului tău cu înțelepciune și îndemn bun și discută cu ei în felul cel mai bun!
Coran, 16:125

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah a spus:
«Oamenii sunt de trei feluri. Fie recunoaște adevărul și îl urmează: acesta este cel căruia i se adresează înțelepciunea. Fie îl recunoaște, însă nu îl pune în practică: acesta este îndemnat până când îl pune în practică. Fie nu îl recunoaște: cu acesta se discută în felul cel mai bun, căci dezbaterea poate stârni mânia. Dacă este purtată în felul cel mai bun, folosul ei este dobândit în cea mai mare măsură cu putință, asemenea respingerii unui agresor.» Aici se încheie citatul.

Dacă, după discuția purtată în felul cel mai bun, cel chemat urmează calea dreptății, recunoaște adevărul și i se supune, lucrurile se opresc aici. Altfel, se trece cu el la:
A patra stare, la care fac trimitere cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ إِلَّا بِٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنْهُمْ﴾

Nu discutați cu oamenii Cărții decât în felul cel mai bun, în afară de cei dintre ei care nedreptățesc!
Coran, 29:46

Ibn Kathīr — Allah să aibă milă de el — a spus: *«Adică s-au abătut de la adevăr, au rămas orbi la calea limpede și s-au împotrivit cu încăpățânare și trufie. Atunci se trece de la dezbatere la luptă și sunt combătuți prin ceea ce îi oprește și îi descurajează.»* Aici se încheie citatul.

Această a patra stare poate să nu intre în atribuțiile persoanelor care nu dețin autoritate, deoarece, dacă persoane fără autoritate ar urma această cale, ar provoca o dezordine din care ar rezulta multă vătămare și mare stricăciune.

Acesta este felul chemării în privința adresării: se ține seama de starea celui chemat, după disponibilitatea sa de a o primi ori de a o respinge.

Cât despre felul chemării în privința ordinii lucrurilor la care se cheamă, se începe cu cel mai important, apoi cu următorul în importanță și cu temeliile care slujesc drept premise celor ce urmează. Cel chemat este condus spre ele treaptă cu treaptă.

De pildă, dacă vrem să chemăm o persoană care neagă existența Creatorului, Cel Slăvit, să-L recunoască, să-L adore și să-L urmeze pe Trimisul Său, începem prin a dovedi existența Creatorului. Înfățișăm dovezi raționale și dăm exemple din lucrurile percepute prin simțuri care arată existența Creatorului, Cel Slăvit, până când persoana Îl recunoaște și admite că numai El este Creatorul, fără asociat.

Apoi o conducem spre recunoașterea dreptului Său exclusiv la adorare și a obligației de a-L adora. Căci recunoașterea domniei Sale implică recunoașterea dreptului Său exclusiv la adorare. De aceea, în Coran, Allah întemeiază adesea al doilea lucru pe primul, precum în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ﴾

O, oameni, adorați-L pe Domnul vostru, Care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră!

Coran, 2:21

Cel Slăvit îi mustră pe cei care Îi fac asociați din cei care nu creează, precum în cuvintele Sale:

﴿أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ﴾

Oare Îi fac asociați din cei care nu creează nimic și care ei înșiși sunt creați?

Coran, 7:191

Și în cuvintele Sale:

﴿وَٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَوٰةً وَلَا نُشُورًا﴾

Ei și-au luat în afara Lui divinități care nu creează nimic și care ei înșiși sunt create, care nu au pentru ele însele nici puterea de a vătăma, nici de a folosi și nu au putere asupra morții, asupra vieții și nici asupra învierii.

Coran, 25:3

Apoi o conducem spre recunoașterea căii de adorare a Lui și a obligației de a o urma: calea trimișilor pe care Allah Preaînaltul i-a trimis făpturilor și i-a sprijinit cu semne, ca să le învețe lucrurile folositoare despre cele nevăzute și să le arate cum să-L adore pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Căci adorarea este dreptul lui Allah Preaînaltul, pe care El l-a făcut obligatoriu robilor Săi în felul de care este mulțumit, iar ei nu pot cunoaște aceasta decât prin trimiși. Când recunoaște că, pentru a-L adora pe Allah, este necesară o cale pe care s-o urmeze și că aceasta nu poate fi cunoscută decât prin trimiși, o conducem spre o cale mai precisă: calea Trimisului anume pe care trebuie să-l urmeze, adică Trimisul lui Allah Muḥammad ibn ʿAbd Allāh, din Quraysh, din neamul Hāshim, trimis tuturor oamenilor.

Îi arătăm dovezile care indică aceasta și că a crede în el cuprinde credința în trimișii care l-au precedat, însă nu și invers. Când recunoaște acestea, trecem la lămurirea amănunțită a celor aduse de legea Profetului ﷺ, ca să le recunoască și să se angajeze să le pună în practică, începând cu cele mai importante: rugăciunea, apoi dania obligatorie și așa mai departe.

3 Domeniul chemării la Allah

في مجال الدّعوة إلى الله

Prin domeniul chemării la Allah Preaînaltul înțelegem diferitele ei câmpuri de activitate. Chemarea la Allah nu este limitată la un anumit câmp, ci are multe, printre care:

1. Legăturile personale: cel care cheamă se îndreaptă spre o anumită persoană și o cheamă la Allah Preaînaltul potrivit felului lămurit în capitolul al doilea, atât în adresare, cât și în ordinea lucrurilor.

2. Locurile publice: precum moscheile și adunările — de pildă, perioadele pelerinajului —, cluburile, cafenelele, restaurantele și altele asemenea, după cum o cere folosul și o impune nevoia. De aceea, Profetul ﷺ se înfățișa triburilor în perioadele adunărilor și târgurilor lor și le chema la Allah, Cel Atotputernic și Măreț. Imamul Aḥmad — Allah să aibă milă de el — relatează de la Rabīʿah ibn ʿAbbād al-Dīlī: *«L-am văzut pe Profet ﷺ în târgul Dhū al-Majāz spunând: O, oameni, spuneți: Nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, și veți izbândi!»* În hadithul lui Jābir se spune: *«Profetul ﷺ se înfățișa oamenilor la locul adunării și spunea: Nu este vreun bărbat care să mă ducă la neamul său? Căci Quraysh m-au împiedicat să transmit cuvântul Domnului meu, Cel Atotputernic și Măreț.»* Ibn Kathīr a spus: *«L-au relatat cei patru autori ai colecțiilor Sunan, iar al-Tirmidhī a spus: Ḥasan ṣaḥīḥ.»*[67]

---

6 Relatat de Aḥmad în al-Musnad (3/492).

7 Relatat de al-Tirmidhī, Cartea virtuților Coranului, capitolul despre felul recitării Profetului ﷺ (2925); al-Nasāʾī, Cartea ritualurilor pelerinajului, capitolul despre construirea Kaʿbei (2901); Abū Dāwūd, Cartea Sunnei,

Ibn Isḥāq a spus: *«Trimisul lui Allah ﷺ continua astfel: ori de câte ori oamenii se adunau în perioada adunărilor, venea la ei, chema triburile la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și la Islam și li se înfățișa pe sine, împreună cu ceea ce adusese din călăuzire și îndurare. Când auzea de vreun arab cu nume și vază venit la Mecca, îl întâmpina, îl chema la Allah și îi înfățișa ceea ce avea.»*

3. Locurile de învățământ: precum institutele, școlile și universitățile, fie prin prelegeri și dezbateri publice, fie prin lecții restrânse. Profesorul sincer față de religia sa poate chema la Allah Preaînaltul prin vorbele sale în timpul predării sau prin purtarea sa — adorare, cinste în relațiile cu ceilalți și altele asemenea. Căci profesorul este o pildă pentru elevii săi: faptele și purtările sale se întipăresc în mintea lor și se arată în faptele și purtările lor.

capitolul despre Coran (4734); și Ibn Mājah, Introducerea, capitolul despre cele negate de al-Jahmiyyah (201).

4 Însușirile și faptele pe care trebuie să le aibă cel care cheamă

فيما ينبغي أن يكون عليه الدّاعي من الصّفات والأفعال

Cel care cheamă se află într-o poziție importantă de îndrumare. El trebuie să-i recunoască însemnătatea și să-i acorde atenția cuvenită. Pentru aceasta, să țină seama de cele ce urmează:

1. Sinceritatea față de Allah Preaînaltul în lucrarea sa
Prin chemarea sa să urmărească apropierea de Allah, Cel Atotputernic și Măreț, sprijinirea religiei Sale și îndreptarea robilor Săi, scoțându-i din întunericul neștiinței și al neascultării la lumina științei și a ascultării. Astfel, chemarea sa izvorăște din iubirea pentru Allah și religia Sa și din dorința binelui pentru toți oamenii.

Chemarea care izvorăște din sinceritate, însoțită de putere, hotărâre și încredere în Allah, va avea negreșit efect și își va împlini lucrarea. Nu privești oare la istorisirea lui Mūsā, binecuvântările și pacea fie asupra sa, când oamenii au fost adunați pentru el în dimineața sărbătorii lor? Faraon și-a adunat împotriva lui întreaga viclenie și a venit cu fastul, puterea și trufia sa. Mūsā le-a spus:

﴿وَيۡلَكُمۡ لَا تَفۡتَرُواْ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبٗا فَيُسۡحِتَكُم بِعَذَابٖۖ وَقَدۡ خَابَ مَنِ ٱفۡتَرَىٰ﴾

Vai vouă! Nu născociți minciuni împotriva lui Allah, ca să nu vă nimicească printr-o pedeapsă! A pierdut cel care născocește minciuni.

Coran, 20:61

Ce au făcut aceste cuvinte? Le-au destrămat unitatea și i-au dezbinat pe loc, fără întârziere:

﴿فَتَنَٰزَعُوٓاْ أَمۡرَهُم بَيۡنَهُمۡ﴾

Atunci s-au certat între ei în privința treburii lor.

Coran, 20:62

Cearta este una dintre cele mai mari cauze ale eșecului și pierderii puterii, după cum Cel Slăvit spune:

﴿وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡ﴾

Nu vă certați, ca să nu slăbiți și să nu vi se ducă puterea!

Coran, 8:46

Sinceritatea celui care cheamă la Allah Preaînaltul este, așadar, un lucru important pentru reușita chemării sale și pentru răsplata ei. Dacă urmărește însă să fie văzut de oameni sau dorește ceva din această lume — avere, vază ori conducere —, fapta sa este zadarnică și folosul său mic. Allah Preaînaltul spune:

﴿مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾

Celor care doresc viața lumească și podoaba ei le vom da din plin în ea plata faptelor lor și nu vor fi nedreptățiți în ea. Aceștia sunt cei care nu vor avea în Viața de Apoi decât Focul. Zadarnic este ceea ce au înfăptuit aici și fără folos sunt cele pe care le făceau.

Coran, 11:15-16

Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — relatează: *«L-am auzit pe Profet ﷺ spunând: „Printre primii oameni asupra cărora se va judeca în Ziua Învierii…” A menționat hadithul, în care se află: „Un bărbat a învățat știința, a predat-o și a recitat Coranul. Va fi adus și i se vor face cunoscute binefacerile lui Allah, iar el le va recunoaște. El îi va spune: «Ce ai făcut cu ele?» Va răspunde: «Am învățat știința, am predat-o și am recitat Coranul pentru Tine.» Îi va spune: «Ai mințit! Ai învățat ca să se spună: Este învățat!, și ai recitat Coranul ca să se spună: Este recitator! Și s-a spus.» Apoi se va porunci să fie târât pe față până când este aruncat în Foc.”»*[8] Relatat de Muslim.

8 Relatat de Muslim, Cartea conducerii, capitolul despre cel care luptă pentru ostentație și faimă… (1905).

2. Să creadă că, prin chemarea la Allah Preaînaltul, este moștenitorul Profetului său Muḥammad ﷺ în răspândirea Sunnei și a călăuzirii sale

Aceasta să-l îndemne să-l urmeze în chemarea la Allah Preaînaltul, să rabde în ea, să nădăjduiască răsplata ei și să intre sub cuvintele Celui Preaînalt:

﴿قُلْ هَٰذِهِۦ سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِى﴾

Spune: «Aceasta este calea mea: chem la Allah pe temeiul unei cunoașteri limpezi, eu și cei care mă urmează.»

Coran, 12:108

3. Să fie statornic în chemarea la Allah Preaînaltul, ferm pe picioarele sale, astfel încât greutățile să nu-l clatine și deznădejdea să nu-l zdrobească

Căci el este încredințat de corectitudinea căii sale și nădăjduiește în rodul ei. Are încredere în cele două lucruri bune și nădăjduiește la mai mult: este încredințat de lămurirea adevărului și de răsplata Vieții de Apoi, cu sinceritatea intenției și îndreptarea faptei, și nădăjduiește ca oamenii să se îndrepte prin chemarea sa, chiar dacă după o vreme.

4. Să rabde și să stăruie în răbdare
Să rabde vătămarea pe care o suferă din partea oamenilor, căci cel care împlinește această misiune va fi negreșit vătămat de oamenii răi care se împotrivesc chemării sale — și cât de mulți sunt! Vătămarea poate fi prin cuvinte și prin fapte, îndreptată fie împotriva persoanei sale, fie împotriva chemării sale. Ia pildă din cele care i s-au întâmplat Profetului ﷺ și nobililor trimiși de mai înainte:

﴿وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا۟ عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا۟ وَأُوذُوا۟ حَتَّىٰٓ أَتَىٰهُمْ نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَٰتِ ٱللَّهِ﴾

Au fost socotiți mincinoși trimiși și înaintea ta, dar ei au răbdat tăgăduirea și vătămarea până când le-a venit ajutorul Nostru. Nimeni nu poate schimba cuvintele lui Allah.
Coran, 6:34

Răbdarea este o treaptă înaltă, dobândită numai prin mijloacele prin care robul înghite amărăciunea răbdării și îi îndură greutatea:

﴿إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾

Cei răbdători își vor primi răsplata din plin, fără socoteală.
Coran, 39:10

Să stăruie în lămurirea adevărului, în chemarea la el și în susținerea lui prin argumente. Să aibă răsuflare lungă și privire departe, până când dobândește țelul dorit.

5. Să urmeze calea înțelepciunii în chemarea la Allah
Să folosească felurile de adresare potrivite stării și împrejurării. Oamenii nu sunt deopotrivă în înțelegere și știință, nici în blândețe și asprime, nici în smerirea înaintea adevărului și trufia

față de el. Să folosească pentru fiecare persoană ceea ce i se potrivește și este mai aproape de a fi primit și urmat. Aceasta face parte din chemarea la Allah cu înțelepciune.

Să fie îngăduitor și răbdător. Să nu se îndepărteze de o persoană pe care o vede abătută, lăsând-o lui Satana în locul abaterii sale. Dimpotrivă, să ia legătura cu ea, să-i lămurească adevărul și să-i trezească dorința pentru el. Câți oameni a căror călăuzire părea puțin probabilă au fost apoi călăuziți de Allah, Cel Atotputernic și Măreț!

Ține de înțelepciune să nu-l înfrunte pe cel chemat prin condamnarea falsității pe care o urmează, dacă aceasta l-ar îndepărta și mai mult de adevăr și l-ar afunda în rău. Allah ne-a îndrumat spre aceasta prin cuvintele Sale:

﴿وَلَا تَسُبُّواْ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّواْ ٱللَّهَ عَدۡوَۢا بِغَيۡرِ عِلۡمٖۗ كَذَٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمۡ﴾

Nu-i insultați pe cei pe care ei îi cheamă în afara lui Allah, ca să nu-L insulte și ei pe Allah, din dușmănie și fără știință! Astfel am împodobit fiecărei comunități fapta ei.

Coran, 6:108

Dimpotrivă, să-i arate adevărul și să-l încurajeze spre el până când acesta prinde rădăcină în inima sa. Atunci îi va fi ușor să părăsească falsitatea cu care s-a obișnuit. Căci părăsirea lucrurilor obișnuite este grea pentru suflete și omul nu le lasă ușor, ci numai printr-o mare împotrivire lăuntrică. Privește la înțelepciunea lui Allah Preaînaltul în legiuirea opririi vinului, pe când oamenii erau obișnuiți cu el. Oprirea lui s-a făcut în etape, după ce credincioșii au întrebat despre el:

Prima etapă
În răspunsul la întrebarea lor:

﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَآ إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَـٰفِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَآ أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا﴾

Te întreabă despre vin și jocul de noroc. Spune: «În ele este un mare păcat și sunt foloase pentru oameni, însă păcatul lor este mai mare decât folosul lor.»
Coran, 2:219

El nu a spus *«un folos»*, ci *«foloase»*, ca să cuprindă orice folos existent sau închipuit al lor și să arate că toate aceste foloase se micșorează în fața marelui păcat pe care îl cuprind. Aceasta dezvăluie adevărata natură a vinului.

Orice om care cugetă la starea lui va alege să renunțe la el, chiar dacă încă nu i-a fost oprit, după ce a aflat că păcatul său este mai mare decât folosul. Apoi, această formulare cuprinde o aluzie la oprirea lui, căci este o regulă a legii religioase că lucrul a cărui vătămare este mai mare decât folosul este oprit. Sufletele presimt astfel că va fi oprit, iar când vine oprirea, întâlnește suflete pregătite pentru ea, cărora le este ușor s-o primească.

A doua etapă
Oprirea apropierii de rugăciune în stare de beție:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَقْرَبُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنتُمْ سُكَـٰرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا۟ مَا تَقُولُونَ﴾

O, voi, cei care credeți, nu vă apropiați de rugăciune când sunteți beți, până când știți ce spuneți!
Coran, 4:43

Aceasta cuprinde, cel puțin, abținerea de la vin în cinci momente ale zilei și nopții. Sufletele se obișnuiesc astfel să se abțină de la el o parte din timp, pentru ca abținerea deplină de mai târziu să le fie ușoară.

A treia etapă

Oprirea lui în toate momentele și împrejurările, în cuvintele Celui Preaînalt din sura al-Mā'idah, care face parte dintre ultimele revelate:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلْخَمْرُ وَٱلْمَيْسِرُ وَٱلْأَنصَابُ وَٱلْأَزْلَٰمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ ٱلشَّيْطَٰنِ فَٱجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُوقِعَ بَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةَ وَٱلْبَغْضَآءَ فِى ٱلْخَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ ٱللَّهِ وَعَنِ ٱلصَّلَوٰةِ ۖ فَهَلْ أَنتُم مُّنتَهُونَ﴾

O, voi, cei care credeți, vinul, jocul de noroc, pietrele de jertfă și săgețile de ghicit sunt o murdărie din lucrarea lui Satana. Feriți-vă de ele, pentru ca voi să izbândiți! Satana nu voiește decât să stârnească între voi dușmănie și ură prin vin și jocul de noroc și să vă abată de la pomenirea lui Allah și de la rugăciune. Oare nu veți înceta?

Coran, 5:90-91

Companionii au încetat cu toată ușurința după aceste pregătiri pentru oprirea lui. Slavă Celui Înțelept, Celui Îndurător!

Thaqīf i-au dat Trimisului lui Allah ﷺ legământul de credință cu condiția să nu datoreze danie obligatorie și să nu participe la luptă. El a primit de la ei și a spus: *«Vor da dania și vor lupta.»*

Relatat de Abū Dāwūd. Aceasta deoarece credința, când intră în inimă, cere ca omul credincios să împlinească toate rânduielile Islamului. Cu cât credința este mai puternică, cu atât împlinirea obligațiilor și a celor care o desăvârșesc este mai deplină.[9]

6. Să cunoască legea lui Allah la care cheamă și starea sufletească, știința și faptele celor pe care îi cheamă

Să cunoască legea lui Allah, ca să cheme la Allah pe temeiul unei cunoașteri limpezi și al unei dovezi, pentru a nu rătăci și a nu-i rătăci pe alții și pentru a intra sub cuvintele Celui Preaînalt:

﴿قُلْ هَٰذِهِۦ سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِى﴾

Spune: «Aceasta este calea mea: chem la Allah pe temeiul unei cunoașteri limpezi, eu și cei care mă urmează.»

Coran, 12:108

De asemenea, ca să-și poată apăra chemarea și să-l convingă pe cel care i se împotrivește. Câți oameni care chemau, fiind neștiutori, nu au pricinuit mare vătămare atât lor înșiși, cât și lucrului la care chemau, fiind înfrânți înaintea falsității din pricina puținei lor cunoașteri a adevărului! De aceea, nu este îngăduit ca unor asemenea neștiutori să li se dea posibilitatea de a transmite chemarea, tot așa cum nu este îngăduit ca băieților să li se dea posibilitatea de a participa la luptă.

Să cunoască starea sufletească, știința și faptele celor pe care îi cheamă, pentru a se pregăti pentru ei și a urma în chemarea lor ceea ce se potrivește stării lor. De aceea, când Profetul ﷺ l-a trimis pe Muʿādh în Yemen, i-a spus: *«Vei ajunge la un neam dintre*

9 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea tributului funciar, a conducerii și a bunurilor dobândite fără luptă, capitolul despre cele transmise privind Thaqīf… (3025).

oamenii Cărții.»[10] L-a înștiințat despre starea celor la care îl trimisese pentru cele două scopuri pomenite mai înainte. Căci, dacă îi cheamă fără să le cunoască starea, țelul i se poate întoarce împotrivă sau poate începe cu ceea ce nu este important ori nu este cel mai important, lăsând ceea ce era mai potrivit.

7. Să aibă o măsură mare de religiozitate și purtări frumoase

Să fie o pildă bună în știință și faptă, împlinind ascultarea și virtuțile pe care le poruncește și ferindu-se de neascultarea și viciile pe care le oprește. Nu ține de religie să poruncească un lucru fără să-l facă și să oprească un lucru, apoi să cadă el însuși în el. Cel Preaînalt spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفۡعَلُونَ كَبُرَ مَقۡتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُواْ مَا لَا تَفۡعَلُونَ﴾

O, voi, cei care credeți, de ce spuneți ceea ce nu faceți? Mare ură stârnește la Allah să spuneți ceea ce nu faceți!

Coran, 61:2-3

În cele două colecții Ṣaḥīḥ și în altele se relatează de la Usāmah ibn Zayd — Allah să fie mulțumit de amândoi — că Profetul ﷺ a spus:

10 Relatat de al-Bukhārī, Cartea daniei obligatorii, capitolul despre luarea daniei de la cei bogați… (1496); și Muslim, Cartea credinței, capitolul despre chemarea la cele două mărturisiri și la rânduielile Islamului (19).

«Un bărbat va fi adus în Ziua Învierii și va fi aruncat în Foc. Măruntaiele — adică intestinele — i se vor vărsa în Foc, iar el se va roti în jurul lor așa cum se rotește măgarul în jurul pietrei de moară. Oamenii Focului se vor aduna în jurul lui și vor spune: O, cutare, ce s-a întâmplat cu tine? Oare nu ne porunceai binele și nu ne opreai de la rău? El va răspunde: Vă porunceam binele, dar nu-l făceam, și vă opream de la rău, dar îl făceam.»[11]

Așa cum încălcarea celor pe care le-a poruncit și căderea în cele pe care le-a oprit sunt împotriva religiei, ele sunt și împotriva rațiunii. Allah Preaînaltul spune:

﴿أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ وَتَنسَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنتُمْ تَتْلُونَ ٱلْكِتَٰبَ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾

Le porunciți oamenilor bunătatea și vă uitați pe voi înșivă, deși recitați Cartea? Oare nu pricepeți?

Coran, 2:44

Căci chemarea sa la un lucru izvorăște fie din convingerea că acesta este folositor și benefic, iar încălcarea lui înseamnă atunci fie căderea într-o vătămare, dacă este ceva de la care oprește, fie pierderea unui folos, dacă este ceva ce poruncește. Amândouă sunt împotriva rațiunii, căci omul rațional nu se lipsește de foloase și nu se aruncă în vătămări. Fie chemarea sa nu izvorăște din convingerea că lucrul este folositor și benefic, iar aceasta este și mai grav: și-a obosit sufletul cu ceea ce el însuși nu socotește folositor și s-a îmbrăcat într-un veșmânt care nu i se cuvine.

11 Relatat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre descrierea Focului… (3267); și Muslim, Cartea ascetismului și a celor care înmoaie inimile, capitolul despre pedeapsa celui care poruncește binele și nu-l face… (2989).

Dacă a chemat ca să fie văzut de oameni, s-a amăgit și s-a înșelat pe sine, căci lucrarea sa se va risipi și starea sa va fi dezvăluită. Allah Preaînaltul spune:

﴿فَأَمَّا ٱلزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَآءً ۖ وَأَمَّا مَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ فَيَمْكُثُ فِى ٱلْأَرْضِ﴾

Spuma se duce, risipindu-se, iar ceea ce le este de folos oamenilor rămâne pe pământ.

Coran, 13:17

Poetul a spus:

Veșmântul fățărniciei lasă să se vadă ceea ce se află sub el;
Așadar, dacă îl îmbraci, ești gol.

Cel care cheamă să știe că nepăsarea lui în ascultarea de Allah nu este asemenea nepăsării altuia, căci el este o pildă pentru oameni. Dacă îl văd nepăsător, ajung asemenea lui sau chiar mai nepăsători. De aceea, un lucru recomandat poate deveni obligatoriu pentru cel care cheamă dacă arătarea Sunnei depinde de împlinirea lui de către acesta.

Tot astfel, îndrăzneala celui care cheamă de a încălca poruncile lui Allah nu este asemenea îndrăznelii altuia, deoarece oamenii îi urmează pilda în aceasta. Urmează astfel înmulțirea păcatului, răspândirea lui printre musulmani și obișnuirea lor cu el, până când ceea ce era rău ajunge socotit bun, din pricina îndrăznelii acestui om de a-l săvârși. De aceea, un lucru nerecomandat poate deveni oprit pentru cel care cheamă dacă săvârșirea lui îi face pe oameni să-l creadă îngăduit. El poartă, așadar, o grea răspundere și o mare responsabilitate. Îl rugăm pe Allah să ne ajute pe toți s-o împlinim în felul de care este mulțumit. El este Darnic și Generos.

8. Să aibă demnitate în înfățișare, în vorbă și în faptă, fără asprime

Pentru a fi vrednic de respect, astfel încât cei care urmează falsitatea să nu râvnească să profite de el, iar cei sinceri să nu-l disprețuiască. Să fie serios când este loc de seriozitate, să glumească atunci când este loc de glumă, să vorbească atunci când vorbirea este bună și să tacă atunci când în vorbire nu este bine.

Alături de demnitate, trebuie să fie îngăduitor, cu fața deschisă și blând, apropiindu-se de oameni și lăsându-i să se apropie de el, ca să nu se risipească din jurul său. Câtă îngăduință, față deschisă și blândețe nu au făcut să intre în religia lui Allah mulțimi de oameni!

5 Cauzele reușitei chemării

في أسباب نجاح الدّعوة

Reușita chemării este rodul pe care îl urmăresc cei care cheamă. Dacă nu ar nădăjdui în reușita chemării lor, puterile le-ar scădea și chemarea lor s-ar micșora.

Fiecare om care cheamă trebuie să cunoască pricinile reușitei chemării sale, pentru a se folosi de ele până când ajunge la rezultatul mulțumitor. Printre cauzele reușitei chemării se află:

1. Punerea în practică a celor amintite în capitolele al doilea și al patrulea.

2. Chemarea să aibă sprijin din partea celor care dețin autoritatea în stat

Chemarea și autoritatea sunt cei doi stâlpi ai îndreptării comunității. Dacă se întâlnesc și se unesc, ținta și scopul se împlinesc prin ele, cu îngăduința lui Allah. Dacă se despart, efortul se pierde ori slăbește foarte mult. De aceea, orice stat care dorește o măreție adevărată și trainică și statornicire pe pământ trebuie să primească religia lui Allah, Cel Atotputernic și Măreț, și să urmeze călăuzirea Trimisului Său ﷺ, găsind în acestea îndestulare față de toate învățăturile și rânduielile care nu se potrivesc religiei lui Allah Preaînaltul și călăuzirii Trimisului Său ﷺ. Căci cuvântul lui Allah este cel mai înalt, iar religia Sa este cea biruitoare. Cel care primește cuvântul și religia lui Allah va avea înălțare și izbândă asupra oricui i se împotrivește:

﴿وَعْدَ ٱللَّهِ ۖ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ وَعْدَهُۥ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ يَعْلَمُونَ ظَٰهِرًا مِّنَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ ٱلْءَاخِرَةِ هُمْ غَٰفِلُونَ﴾

Aceasta este făgăduința lui Allah. Allah nu Își încalcă făgăduința, însă cei mai mulți oameni nu știu. Ei cunosc doar ceea ce este vădit din viața lumească, iar față de Viața de Apoi sunt nepăsători.

Coran, 30:6-7

Orice stat care dorește o măreție adevărată și trainică și statornicire pe pământ trebuie să sprijine chemarea la Allah, Cel Atotputernic și Măreț, prin toate mijloacele de sprijin de care dispune, prin cuvinte și fapte, prin încurajare și descurajare. Căci Allah poate opri prin autoritate ceea ce nu oprește prin Coran. Dacă slăbește credința în inimile oamenilor, puterea de oprire a autorității îi ține mai mult departe de păcate și îi statornicește mai bine în ascultare, până când se îndreaptă și devin buni.

Tot astfel, cei care cheamă la Allah pe temeiul unei cunoașteri limpezi trebuie să țină legătura cu deținătorii autorității în stat și să-i încurajeze să urmeze adevărul pe care ei îl urmează, arătându-le urmările sale lăudabile și fericirea din această lume și din Viața de Apoi. Să-i avertizeze împotriva încălcării lui și să le arate urmările rele și nefericirea pe care încălcarea adevărului le aduce în această lume și în Viața de Apoi. De asemenea, să-i încurajeze să sprijine chemarea la Allah Preaînaltul prin toate mijloacele de sprijin de care dispun și să-i avertizeze să nu o părăsească și să nu facă ceea ce o înfruntă și i se împotrivește.

3. Chemarea să întâlnească un loc primitor și un pământ roditor: cei chemați să fie pregătiți s-o primească, fără piedici și lucruri care să-i abată de la primirea ei. De cele mai multe ori, aceasta se întâlnește la un neam care a cunoscut urmarea falsității în care se află și a ajuns să caute pe cineva care să-l scoată din ea.

Privește la locul și timpul potrivite pe care le-a întâlnit chemarea Profetului ﷺ: era o perioadă de întrerupere a trimiterii mesagerilor și de ștergere a căilor, iar oamenii tânjeau după lumina mesajului și însetau după ploaia sa înviorătoare. Allah, Cel Slăvit, i-a privit pe locuitorii pământului și i-a urât, arabi și nearabi, în afară de rămășițe dintre oamenii Cărții. Trimiterea Profetului ﷺ printre oameni a fost asemenea unei ploi căzute peste un pământ uscat și însetat, care a primit-o și a absorbit-o. Cea mai limpede pildă este ceea ce s-a întâmplat între Aws și Khazraj în războiul de la Buʿāth, cu aproximativ cinci ani înaintea emigrării. Atunci au fost uciși mulți oameni din cele două triburi, Aws și Khazraj, inclusiv dintre căpeteniile lor. Ei aveau cea mai mare nevoie de ceva care să-i unească și să le apropie inimile. În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — relatează: *«Ziua de Buʿāth a fost o zi pe care Allah Preaînaltul a pregătit-o pentru Trimisul Său ﷺ. Trimisul lui Allah ﷺ a venit după ce fruntașii lor se dezbinaseră, căpeteniile le fuseseră ucise și ei fuseseră răniți. Allah Preaînaltul a pregătit-o pentru Trimisul Său ﷺ, pentru ca ei să intre în Islam.»*

Ibn Isḥāq a menționat că, atunci când Profetul ﷺ a vorbit cu aceia din Khazraj cu care a vorbit în perioada adunărilor și le-a

înfățișat Islamul, ei l-au primit și au spus: *«Ne-am lăsat neamul într-o stare de dușmănie și rău cum nu se află la niciun alt neam. Poate că Allah îi va uni prin tine.»*

Dacă însă chemarea are loc printre oameni care abia se avântă în falsitate, s-au îmbătat cu vinul ei, sunt orbiți de podoabele ei și amăgiți de mirajul ei, reușita chemării printre ei este înceată. Căci curentul înaintării falsității în ei este puternic, asemenea apei ținute în loc, când i se înlătură stăvilarul. De aceea au nevoie de o mare putere a chemării, care să înfrunte forța acestui curent nou și s-o depășească, prin felurite mijloace și la toate nivelurile. Ajutorul lui Allah este cel căutat.

4. Cel care cheamă să aibă o mare nădejde, departe de deznădejde, în reușita chemării sale. Nădejdea este un puternic imbold pentru a merge înainte cu chemarea și a căuta reușita ei, tot așa cum deznădejdea este o cauză a eșecului și rămânerii în urmă în chemare. De aceea Îl găsești pe Allah, Cel Slăvit, deschizând Profetului Său ﷺ multe porți ale nădejdii, precum în cuvintele Sale:

﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ ٱلذِّكْرَىٰ تَنفَعُ ٱلْمُؤْمِنِينَ﴾

Amintește-le, căci aducerea-aminte le este de folos credincioșilor!
Coran, 51:55

﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ كُلِّهِۦ﴾

El este Cel Care l-a trimis pe Trimisul Său cu călăuzirea și religia adevărului, ca s-o facă biruitoare asupra oricărei religii.
Coran, 48:28

﴿تِلْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ ٱلْغَيْبِ نُوحِيهَآ إِلَيْكَ ۖ مَا كُنتَ تَعْلَمُهَآ أَنتَ
وَلَا قَوْمُكَ مِن قَبْلِ هَٰذَا ۖ فَٱصْبِرْ ۖ إِنَّ ٱلْعَٰقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ﴾

Acestea sunt dintre veștile celor nevăzute pe care ți le revelăm. Nu le știai nici tu, nici neamul tău înainte de aceasta. Așadar, rabdă! Sfârșitul bun este al celor evlavioși.

Coran, 11:49

Și alte versete asemenea. Privește la marea nădejde și la privirea departe a Profetului ﷺ în cea mai grea zi pe care a trăit-o din partea neamului său: ziua întoarcerii din al-Ṭā'if, după ce îi chemase la Allah Preaînaltul, iar ei îi respinseseră chemarea și îi ațâțaseră împotriva lui pe nechibzuiții lor. Când a ajuns la Qarn al-Thaʿālib, Jibrīl l-a strigat: *«Allah a auzit cuvintele neamului tău și ceea ce ți-au răspuns. L-a trimis la tine pe îngerul munților, ca să-i poruncești ce dorești în privința lor.»* Profetul ﷺ a spus:

«Îngerul munților m-a strigat și m-a salutat, apoi a spus: O, Muḥammad, aceasta stă la voia ta; dacă dorești, voi prăvăli asupra lor cei doi munți al-Akhshabayn.»

Profetul ﷺ a răspuns:

«Dimpotrivă, nădăjduiesc ca Allah să scoată din urmașii lor oameni care să-L adore numai pe Allah, fără să-I facă vreun asociat.»[12]

Nădejdea este, așadar, un puternic imbold pentru a merge înainte cu chemarea, a căuta reușita ei și a stărui în ea.

Îl rugăm pe Allah Preaînaltul să ne facă dintre cei care cheamă la bine și opresc răul și să pregătească pentru comunitatea

12 Relatat de al-Bukhārī, Cartea începutului creației, capitolul despre pomenirea îngerilor (3231); și Muslim, Cartea luptei și a expedițiilor, capitolul despre vătămarea pe care Profetul ﷺ a suferit-o din partea idolatrilor… (1795).

islamică îndrumare în treburile ei: conducători ai binelui și ai călăuzirii și cârmuitori drepți, care îndreaptă, judecă după adevăr și prin el fac dreptate. El este Darnic și Generos. Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra Profetului nostru Muḥammad, asupra întregii sale familii și asupra tuturor companionilor săi!

Redactată în 19–22/1397 H.

Indice

autoritate 13, 33
chemarea 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 16, 19, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35
înțelepciune 23
nădejde 34, 35
răbdare 22
religie 27
rugăciune 8, 24
sinceritate 8, 19
știință 23, 27

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Risālah fī al-daʿwah ilā Allāh

Chemarea la Allah
Principii, mijloace și conduită

O lucrare despre temeiurile chemării la Allah, mijloacele ei și însușirile celui care o transmite. Autorul explică înțelepciunea în adresare, răbdarea, sinceritatea, cunoașterea și puterea exemplului personal.

Autor: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro